

Міністерство оборони України

**Військовий стандарт 01.106.006
(Видання 1)**

Інженерне забезпечення

**Протидія саморобним вибуховим
пристроям. Основні положення
(STANAG 2295, AJP-3.15 Allied joint doctrine for
countering improvised explosive devices, MOD)**

ПЕРЕДМОВА

I. Цей військовий стандарт розроблений Управлінням екологічної безпеки та протимінної діяльності спільно з Центром розмінування. Розробники: **К.Ю. Аніконов, Б.А. Бабій, Б.С. Глуховатий, В.А. Журба, С.М. Зубаревський, М.В. Комісаров, О.В. Лісовий, В.М. Петровський, В.Г. Родіков**, кандидат педагогічних наук, **А.В. Романович, О.О. Чиж** (керівник розробки).

Перегляд військового стандарту здійснено в Управлінні екологічної безпеки та протимінної діяльності спільно з Центром розмінування та Агенцією НАТО з підтримки та постачання. Перегляд здійснювали: **Р.О. Берегуля, В.О. Заверуха, С.М. Зубаревський, Ю.А. Лачугіна, І.В. Маматов, В.М. Петровський, В.Г. Родіков**, кандидат педагогічних наук, **С.С. Рокун, А.В. Романович, В.В. Сєров, О.О. Чиж** (керівник розробки), **М.Чічман, О.Д. Щebetюк**.

Розслідування інцидентів з саморобними вибуховим пристроями (далі – СВП) показує, що в більшості випадків військовослужбовці, виконуючи завдання в районі проведення антитерористичної операції/операції об'єднаних сил (АТО/ООС), забувають про можливість застосування противником СВП. Незнання конструкції та принципу дії СВП, можливих варіантів їх встановлення, неухважність і необережність при патрулюванні та супроводженні колон – результат недостатньої підготовки особового складу до дій на території, де застосовуються СВП.

Необхідно зазначити, що кожний СВП – це особлива конструкція, але всі вони мають загальні принципи конструювання та виготовлення. Знання цих принципів забезпечить виконання завдань в районах застосування СВП без невинуватених втрат.

II. Цей військовий стандарт враховує вимоги союзної спільної публікації AJP-3.15. Edition C, Version 1. Allied joint doctrine for countering improvised explosive devices (C - IED) (Доктрина з протидії саморобним вибуховим пристроям).

Ступінь відповідності – модифікований (MOD).

Мова оригіналу – англійська, французька.

III. Цей військовий стандарт погоджено з Командуваннями видів Збройних Сил України (далі – ЗС України) та окремих родів військ, Командуванням Сил підтримки ЗС України, Національною академією сухопутних військ імені Петра Сагайдачного та Управлінням стандартизації кодифікації та каталогізації.

IV. Цей військовий стандарт призначено для застосування в органах військового управління Міністерства оборони України, Генерального штабу ЗС України та інших складових сектору безпеки та оборони України з метою

організації підготовки особового складу з протидії саморобним вибуховим пристроям.

V. Міністерство оборони України не несе відповідальності за наслідки застосування цього стандарту не за призначенням.

VI. Усі питання, що стосуються цього військового стандарту, направляти до Управління екологічної безпеки та протимінної діяльності.

ЗМІСТ

Національний вступ.....	7
1. Сфера застосування.....	7
2. Нормативні посилання.....	8
3. Терміни та визначення понять.....	8
4. Умовні позначки та скорочення.....	9
5. Протидія саморобним вибуховим пристроям.....	10
5.1. Загроза від саморобних вибухових пристроїв.....	10
5.2. Загальна характеристика саморобних вибухових пристроїв.....	10
5.3. Застосування саморобних вибухових пристроїв.....	14
6. Основи протидії саморобних вибухових пристроїв.....	16
6.1. Протидія саморобним вибуховим пристроям.....	16
6.2. Пошук та виявлення саморобних вибухових пристроїв.....	17
6.3. Знешкодження та знищення саморобних вибухових пристроїв.....	18
6.4. Підготовка особового складу з виявлення та знешкодження (знищення) саморобних вибухових пристроїв.....	19
6.5. Планування заходів з протидії саморобним вибуховим пристроям....	21
6.6. Загрозливі середовища.....	23
7. Заходи з протидії саморобним вибуховим пристроям.....	23
7.1. Застосування збройних сил, інших складових сектору безпеки та оборони країни для проведення заходів з протидії саморобним вибуховим пристроям.....	23
7.2. Розвідка та аналіз.....	24
7.3. Завдання з протидії саморобним вибуховим пристроям.....	24
7.4. Роль повітряних сил.....	24
7.5. Роль військово-морських сил.....	26
7.6. Роль підрозділів сил спеціальних операцій.....	27
8. Протидія саморобним вибуховим пристроям та інформаційна боротьба.....	27
9. Розвідувальні дані.....	28
9.1. Напрямки з протидії саморобним вибуховим пристроям.....	28
9.2. Система саморобних вибухових пристроїв та її мережі.....	28
9.3. Аналіз мережі.....	29
10. Обробка даних та інформації в діяльності з протидії саморобним вибуховим пристроям.....	30
10.1. Об'єднання та узагальнення інформації в діяльності з протидії саморобним вибуховим пристроям.....	30
10.2. Система дослідження саморобних вибухових пристроїв.....	30
11. Ураження мереж саморобних вибухових пристроїв.....	32
11.1. Типи мереж саморобних вибухових пристроїв.....	32
12. Діяльність щодо ураження мереж саморобних вибухових пристроїв.....	33
12.1. Підходи щодо протидії саморобним вибуховим пристроям.....	33

13.	Застосування інженерних підрозділів в ході протидії саморобним вибуховим пристроям.....	34
13.1.	Роль інженерних підрозділів в протидії саморобним вибуховим пристроям.....	34
14.	Радіоелектронна боротьба.....	34
15.	Вивчення, аналіз та облік саморобних вибухових пристроїв.....	35
15.1.	Документальний облік виконання завдань з виявлення (пошуку) та знешкодження (знищення) СВП.....	35
16.	Заходи безпеки під час виконання бойових завдань.....	36
	Додаток 1 Типове оснащення групи з протидії саморобним вибуховим пристроям.....	38
	Додаток 2 Форма Акту виконаних робіт з очищення місцевості (акваторії, об'єкта) від вибухонебезпечних предметів, саморобних вибухових пристроїв та проведення інженерної (спеціальної) розвідки місцевості (знешкодження або знищення виявлених вибухонебезпечних предметів та саморобних вибухових пристроїв).....	39
	Додаток 3 Форма Журналу реєстрації актів виконаних робіт з очищення місцевості (акваторії, об'єкта) від вибухонебезпечних предметів та саморобних вибухових пристроїв (знешкодження та (або) знищення виявлених вибухонебезпечних предметів та саморобних вибухових пристроїв) військової частини А0000.....	40
	Додаток 4 Форма Журналу обліку випадків підривів на вибухонебезпечних предметах, саморобних вибухових пристроях військової частини А0000.....	41
	Додаток 5 Форма Доповіді щодо виявлених саморобних вибухових пристроїв, вибухонебезпечних предметів.....	42
	Додаток 6 Зіставлення структури цього ВСТ зі структурою AJP-3.15 Allied joint doctrine for countering improvised explosive devices (національний додаток).....	44
	Додаток 7 Бібліографія.....	45

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Цей військовий стандарт (далі – ВСТ) розроблено в рамках співпраці НАТО та України з метою встановлення єдиних принципів (підходів) командирів (начальників) до протидії СВП та на підставі аналізу звітів груп розмінування, що виконували завдання в зоні АТО/ООС та виявляли проблемні питання щодо протидії СВП.

Цей ВСТ враховує вимоги союзної спільної публікації AJP-3.15 Allied joint doctrine joint counter improvised explosive devices (C- IED), Edition C, Version 1 (Доктрина з протидії саморобним вибуховим пристроям), зі ступенем відповідності - модифікований (MOD).

Назву цього ВСТ відносно стандарту НАТО змінено на “Протидія саморобним вибуховим пристроям. Основні положення” у зв'язку з тим, що під час його розроблення використано тільки загальні (основні) положення з союзної спільної публікації AJP-3.15 “Allied joint doctrine for countering improvised explosive devices (C- IED)” (Доктрина з протидії саморобним вибуховим пристроям), що стосуються СВП, заходів вивчення протидії СВП та безпеки в ході виконання бойових (повсякденних) завдань.

У відповідності до Програми робіт з військової стандартизації у Міністерстві оборони України (тема 2.46), відповідальним за розроблення цього ВСТ визначено Управління екологічної безпеки та протимінної діяльності.

Перелік внесених редакційних змін, приміток та інформацію про те, як їх наведено у тексті представлено у додатку 7 цього ВСТ.

Структурні елементи цього ВСТ: “Титульний аркуш”, “Назва”, “Адміністративні інформаційні дані”, “Передмова”, “Зміст”, “Національний вступ”, “Сфера застосування”, “Нормативні посилання”, “Терміни та визначення понять”, “Умовні позначки та скорочення”, “Бібліографія”, “Бібліографічні дані” – оформлені згідно з вимогами ВСТ 01.001.004 “Військова стандартизація. Вимоги до побудови, викладення та оформлення військових стандартів”.

Додаток 7 до цього ВСТ “Зіставлення структури цього ВСТ зі структурою AJP-3.15 (національний додаток)” – оформлено згідно з вимогами ДСТУ 1.7:2015 (ISO/IEC Guide 21-1:2005, NEQ; ISO/IEC Guide 21-2:2005, NEQ) “Національна стандартизація. Правила та методи прийняття міжнародних і регіональних нормативних документів”.

1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей ВСТ застосовують у Міноборони та ЗС України з метою встановлення єдиного розуміння щодо основ протидії СВП у ЗС України в ході виконання бойових (повсякденних) завдань.

Принципи з протидії СВП потребують всеохоплюючого підходу, який має бути спільним, міжвідомчим та багатонаціональним. Обмін інформацією з країнами-членами НАТО, міжнародними силовими структурами та іншими

партнерами значно сприятиме визначенню основних (загальних) принципів (підходів) до протидії СВП.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Познака документа	Назва
ВСТ 01.106.105 – 2019 (01)	Інженерне забезпечення. Глосарій термінів та визначень із знешкодження вибухонебезпечних предметів та протидії саморобним вибуховим пристроям

Примітка. Чинність стандартів, на які є посилання в цьому військовому стандарті, перевіряють згідно з офіційним виданням національного органу стандартизації – каталогом національних нормативних документів та виданням органу військової стандартизації – каталогом військових нормативних документів.

Якщо стандарт, на який є посилання, замінено новим або до нього внесені зміни, треба застосовувати новий стандарт, охоплюючи всі внесені зміни до нього.

3. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому ВСТ вжито терміни та відповідні їм визначення, наведені у ВСТ 01.106.105. Нижче подано терміни додатково вжиті у цьому ВСТ та визначення позначених ними понять.

3.1. вибухонебезпечні предмети (*en: explosive ordnance devices*) – вибухонебезпечні боєприпаси, вибухонебезпечні предмети-наслідки війни, інженерні боєприпаси, спрацювання яких може привести до ураження людей, ушкодження техніки, руйнування будівель та споруд, заподіяння шкоди навколишньому середовищу.

3.2. група з протидії СВП (*en: CIED team*) – особовий склад, який пройшов спеціальну підготовку щодо способів виявлення та знешкодження (знищення) СВП.

3.3. датчик цілі (*en: switch*) – пристрій, що приводить в дію засіб ініціювання некерованого СВП.

3.4. засоби ініціювання (*en: initiator*) – вироби та пристрої, що є джерелом початкового імпульсу для ініціювання вибуху.

3.6. ініціюючий пристрій (*en: trigger (initiating) mechanism*) – пристрій, що приводить в дію засіб ініціювання керованого СВП або СВП сповільненої дії.

3.7. мережа СВП (*en: improvised explosive devices network*) – організація, яка за своєю структурою забезпечує комплекс заходів, що включає фінансування, постачання, виготовлення, встановлення, застосування вибухових пристроїв з метою ураження, знищення визначених цілей, об'єктів або дестабілізації ситуації у визначених місцях.

3.8. основний заряд СВП (*en: main charge*) – певна кількість саморобної вибухової речовини, вибухової речовини промислового виробництва, поміщеної в певну оболонку та з можливим застосуванням військових боєприпасів різного призначення.

3.9. попереднє вивчення СВП (*en: preliminary study of IED*) – це дії групи з протидії СВП, які полягають у зовнішньому огляді, фотографуванні й описуванні елементів конструкції СВП.

3.10. протидія СВП (*en: counter IED*) – комплекс заходів тактичного, оперативного, стратегічного рівнів спрямованих на запобігання застосування СВП, пошуку, виявлення, знешкодження (знищення) СВП, викриття та припинення дії мереж СВП.

3.11. протидія СВП оперативного рівня (*en: counter IED operational level*) – система роботи направлена на накопичення, оброблення, дослідження, аналіз інформації, забезпечення спеціальним майном, впровадження тактичних процедур, планування та організації операцій із протидії.

3.12. протидія СВП стратегічного рівня (*en: counter IED strategic level*) – система законодавчих, нормативних заходів, що регулює роботу за напрямком з протидії СВП, а також викриття та припинення дії мереж СВП.

3.13. СВП комбінованої дії (*en: combined IED*) – це поєднання декількох типів в єдиний ланцюг (застосування радіокерованого типу в ланцюзі з некерованим датчиком цілі розвантажувальної дії).

3.14. СВП на терористах-смертниках (*en: suicide IED*) – це СВП, яке приводиться терористом смертником в дію особисто або особою, яка контролює процес.

3.15. тактичні процедури (*en: tactical operation procedures*) – комплекс заходів, що визначають порядок дій, сили та засоби під час протидії СВП.

4. УМОВНІ ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ

У цьому військовому стандарті умовні позначки та скорочення наведено у тексті.

5. ПРОТИДІЯ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ

5.1. Загроза від саморобних вибухових пристроїв

5.1.1. СВП є тактичним видом зброї, що можуть мати стратегічний ефект. Дані пристрої можуть бути причиною масової загибелі особового складу і обмежувати здатність (можливість) угруповань військ (сил) проводити маневри на тактичному рівні. Крім того, вони мають непропорційний ефект на проведення операцій на оперативному та стратегічному рівнях, особливо у поєднанні з інформаційними операціями. Також необхідно зазначити, що СВП є достатньо дешевими та відносно легкими у виготовленні, а вірогідність ураження оператора (супротивника), який застосовує СВП, значно менша, ніж під час ведення бойових дій з військами (силами) із застосуванням звичайної зброї.

5.1.2. СВП широко застосовують в сучасних локальних конфліктах. СВП є раціональним вибором слабшої ворогуючої сторони, що протистоїть сильнішому противнику, і тому СВП часто застосовують у тих випадках, коли ворогуюча сторона усвідомлює, що вона не може по-іншому протидіяти силі, яка технічно і кількісно перевищує її. Внаслідок того, що СВП є дуже ефективні, вони можуть бути одним із засобів нанесення ураження й uszkodження в руках незаконних збройних формувань (далі – НЗФ).

Хоча СВП належать до пристроїв, що наносять фізичні uszkodження, їх дія (вплив) поширюється далеко за межі руйнування (знищення). Застосовуючи СВП, противник демонструє свою силу в той час, як угруповання військ (сил) демонструють свою слабкість безуспішними спробами протидіяти їм. СВП, крім того що є надзвичайно ефективними щодо можливостей руйнування та знищення, здатні викликати відчуття страху (стурбованості) серед військ та інших сил, обмежувати та уповільнювати їх свободу переміщення, а також витратити або захоплювати військові ресурси. Застосування СВП деморалізує місцеве населення, створюючи атмосферу небезпеки і тому існує потреба у створенні підрозділів з протидії СВП, які діють у зоні ведення операцій (бойових дій).

5.2. Загальна характеристика саморобних вибухових пристроїв

5.2.1. СВП – це різновид вибухових пристроїв, які створюють загрозу, оскільки вони ідентичні боєприпасам, що не вибухнули. Важливо відзначити, що СВП та інші вибухонебезпечні предмети (далі – ВВП), наприклад міна, ідентичні з точки зору намірів, що переслідує противник, а також можливих наслідків від їх впливу на особовий склад та техніку в ході різних видів діяльності. Проте всупереч очевидному, СВП та елемент боєприпасу, який не вибухнув можуть розглядатись в рамках методу протидії СВП, навіть якщо

останній за визначенням не є СВП. Цей приклад демонструє, як методи протидії СВП можуть бути застосовані до інших систем озброєння противника.

5.2.2. СВП використовують для знищення (ураження) військового та цивільного персоналу сил безпеки та оборони, місцевого населення, виведення з ладу або пошкодження транспортних засобів і броньованої техніки, руйнування об'єктів цивільного та військового призначення.

5.2.3. СВП застосовують незаконні збройні формування (терористичні угрупованнями) та може бути призначений для більш широкого застосування, з більш конкретними завданнями на оперативному рівні, які виходять з намірів протидії державній владі або силам, що її підтримують.

5.2.4. Основною метою застосування СВП є пригнічення морально-психологічного стану місцевого населення, військового та цивільного персоналу, що призводить до нестабільної обстановки в країні (зоні ведення бойових дій (операцій)). На сьогоднішній день СВП становлять значну небезпеку, а кількість нещасних та смертельних випадків, які пов'язані з СВП, постійно збільшується.

5.2.5. СВП не належать до стандартних вибухонебезпечних предметів і, як правило, вироблені з матеріалів загального користування. Величезна кількість схованок зі зброєю та боєприпасами, захопленої зброї та складів у районах ведення бойових дій, забезпечує НЗФ вибуховими речовинами, які можуть стати засобами для виробництва СВП.

5.2.6. СВП виготовлені в імпровізованій манері та поділяються на типи відповідно тактики їх застосування та технічних характеристик, звідси, в процесі досліджень СВП-інцидентів визначають тактичну та технічну складову СВП.

5.2.7. Тактична складова передбачає дослідження СВП-інциденту, процесу його планування, виконання, виходячи із наміру противника та способу застосування вибухового пристрою.

Тактична складова в свою чергу поділяється на тактичний задум та призначення вибухового пристрою.

5.2.8. Тактичний задум це специфічні особливості задуму застосування СВП, що включає в себе, але не обмежує:

- а) вибір типу СВП;
- б) місця встановлення СВП;
- в) вибір елемента шляху;
- г) маскування;

- д) доцільність застосування вторинного вибухового пристрою;
- е) вибір часового періоду доби для застосування, тощо.

5.2.9. Призначення СВП полягає в досягненні бажаного ефекту вибухового пристрою щодо цілі та спрямоване на застосування проти броньованих та неброньованих транспортних, авіаційних, морських та річних засобів, об'єктів інфраструктури (у тому числі критичної) та людей.

5.2.10. За технічною складовою СВП поділяються на категорії за способом приведення їх в дію:

- а) СВП сповільненої дії;
- б) некеровані СВП (що приводить в дію терорист-смертник);
- в) керовані СВП.

5.2.11. СВП сповільненої дії спрацювають після завчасно встановленої затримки. СВП сповільненої дії можуть бути-як з механічним або електронним таймером, так і з запалювальним або піротехнічним сповільнювачем.

5.2.12. Некеровані СВП виготовлені за принципом приведення в дію за фізичним впливом на замикач вибухового пристрою. Некеровані СВП можуть бути натискної, розвантажувальної, натяжної (натяжіння/розвантаження) дії, сенсорні, засновані на принципі розмикання електричного кола, мембранні.

5.2.13. Керовані СВП виготовлені за принципом приведення в дію оператором безпосередньо, в необхідний момент часу. Керовані СВП можуть бути: сполучені (керовані по електричним проводам) та відокремлені (радіокеровані).

Особливістю СВП керованих по проводам є сполучення місця встановлення основного заряду СВП із підривною станцією оператора.

Радіокеровані СВП являють собою відокремлену систему, зв'язок між підривною станцією та місцем встановлення основного заряду здійснюється за рахунок електромагнітного випромінювання.

5.2.14. За способом доставлення СВП поділяють на ті, які приводить в дію терорист-смертник, із використанням транспортних засобів та пристрої направленої дії.

5.2.15. СВП, що доставляє та приводить у дію в певний момент терорист-смертник на його/її розсуд, коли дана особа вчиняє самогубство як частину плану нападу або щоб уникнути захоплення в полон. Терорист-смертник, що приводить в дію СВП, переносить його сам або монтує безпосередньо на собі. Окремим способом доставлення СВП, з метою приведення його в дію, є доставлення СВП розміщеного в транспортному

засобі, яким керує терорист-смертник.

5.2.16. СВП в транспортних засобах поділяють на ті, що транспортують колісними транспортними засобами (автомобілі, мотоцикли, велосипеди тощо), плавальними транспортними засобами (човни, катери, скутери тощо), літальними засобами (безпілотні літальні апарати, дрони тощо). Зазначені засоби передбачають розміщення СВП всередині конструкції, що приводять в дію керованим, некерованим способом, або із сповільненням.

5.2.17. Саморобні СВП направленої дії можуть бути приведені в дію будь-яким із способів, зазначених у пункті 5.2.16. цього ВСТ. Пристрої можуть бути як повністю саморобними, так і такі, що використовують саморобні системи для запуску військових боєприпасів. Для ведення вогню застосовують пряме або непряме наведення.

5.2.18. Заряди направленої дії за способом дії нагадують протибортові засоби ураження. Приводяться в дію одним із способів, зазначених у пункті 5.2.16 цього ВСТ або поєднуючи декілька.

5.2.19. Основними компонентами СВП є:

- а) основний заряд;
- б) засіб ініціювання;
- в) замикач (відноситься до військових боєприпасів промислового виробництва);
- г) джерело живлення (при наявності електричної схеми в СВП);
- д) корпус (оболонка).

5.2.20. Демаскуючі ознаки СВП:

- а) предмети незвичні або нехарактерні для цієї обстановки чи території;
- б) наявність звуків, що лунають від предмету (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу), миготіння індикаторної лампочки тощо;
- в) наявність джерел живлення на механізмі або поряд з ним (акумулятора тощо);
- г) наявність розтяжки або дротів, що протягнуті від предмету.

5.2.21. Внаслідок того, що СВП є дуже ефективними, вони можуть бути глобальним засобом нанесення ураження й ушкодження в руках ворога. Застосування СВП ворогуючими силами у зоні бойових дій є причиною втрати великої кількості особового складу та техніки.

5.3. Застосування саморобних вибухових пристроїв

5.3.1. Для проведення комплексного нападу можуть бути застосовані різні типи СВП у поєднанні один з одним або два і більше СВП одного виду у поєднанні з іншими бойовими системами.

Комплексні напади передбачають ураження особового складу, який прибуває на місце вибуху первинного СВП з метою оцінки ситуації та проведення розвідки, тобто першим реагує на інцидент.

5.3.2. З метою порушення встановленого розпорядку повсякденної діяльності військ (сил) та заважання виконанню заходів розосередження їх сил та засобів, противник досить вдало може застосовувати операції з руйнування. Дані операції характеризують наявністю справжніх СВП, які встановлені між більшою кількістю несправжніх (обманних) пристроїв, що були закладені у стратегічних місцях або на головних маршрутах руху.

5.3.3. Для підготовки комплексного нападу чи операції з руйнування ворогуючі сили повинні провести ряд заходів (дій). З метою досягнення ефективного результату створюють організаційну структуру, що, як правило, передбачає наявність особового складу, ресурсів і виконання низки необхідних дій (діяльності), що є передумовою успішної операції. Це так звана мережа СВП. Приклад головних елементів мережі СВП зображено на рисунку 1.

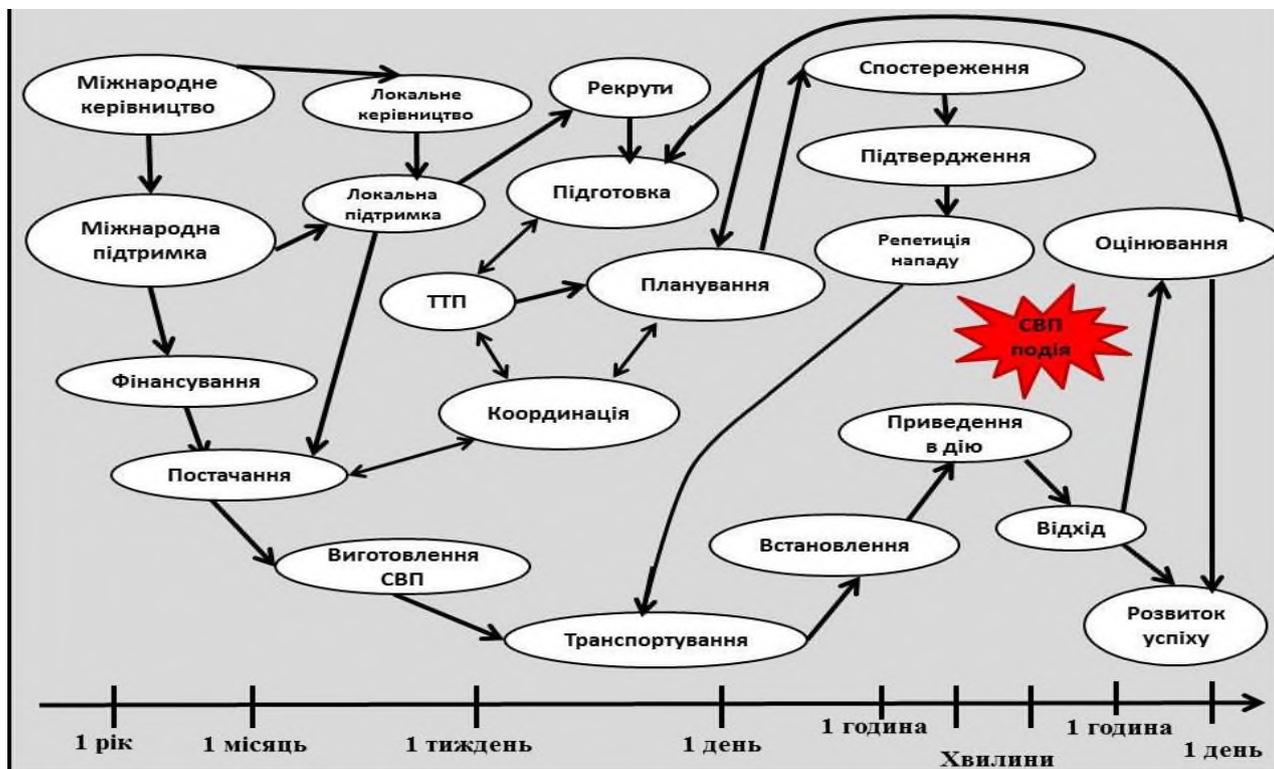

Рисунок 1 - Приклад мережі СВП

5.3.4. Мережа СВП може бути неієрархічна та нелінійна, але в будь-якому випадку, вона має складатись з відповідно підготовленого особового складу, ресурсів і структурних осередків, що виконують визначені ролі та безпосередньо пов'язані між собою. Важливість існування та діяльності даних осередків і взаємозв'язку між ними може з часом змінюватись, але дуже важливо усвідомити, що справжня операція – це результат діяльності низки добре організованих елементів усієї мережі СВП.

5.3.5. Діяльність мережі СВП поділяють на три регулярні періоди (стадії): забезпечення ресурсами та планування, виконання і використання результатів проведеної операції. Наявність цих стадій є характерним для проведення будь-якої операції із застосуванням СВП. Їх проводять базуючись на стратегії ворожих сил і на таких принципах:

а) забезпечення ресурсами та планування включає отримання технічної та фінансової підтримки, вербування нових членів, підготовку та навчання персоналу, а також постачання необхідних матеріалів і сировини для виготовлення СВП. Більшість з вищезазначених видів діяльності потребують міжнародної та місцевої підтримки, тому створення та підтримання їх на належному рівні є важливим завданням й обов'язком лідерів мережі. Щойно матеріали та сировина будуть доставлені, розпочинають процес виготовлення СВП і розробляють загальний план проведення майбутньої операції;

б) виконання. Коли загальний план проведення операції буде складений, зазвичай, проводять спостереження, яке дає можливість обрати ціль для проведення спеціальної атаки. Після того, як обрано ціль, складають більш детальний план проведення операції та проводять тренування нападу. Тоді пристрій переміщують та встановлюють у місці проведення операції. Противник веде спостереження на місцевості для визначення оптимального моменту для приведення в дію СВП з метою створення найкращих умов для ураження обраної цілі. Противник залишає місце події до або після приведення в дію СВП. Застосування некерованих вибухових пристроїв, або пристроїв із сповільненням не передбачає перебування терориста поблизу місця його застосування. Якщо тактика терориста передбачає застосування вторинних вибухових пристроїв, особа, що приводить в дію керований вибуховий пристрій ймовірно буде знаходитись поблизу місця його застосування;

в) використання результатів проведеної операції, як правило, передбачає:

1) оцінку проведеної операції. Противник оцінює результат події із застосуванням вибухового пристрою, що дає можливість для досягнення двох цілей:

- визначення технічної ефективності пристрою відносно цілі, для прийняття рішення, щодо виготовлення пристроїв в подальшому;
- спостереження і ведення запису тактичних процедур наших військ

з метою відпрацювання та вдосконалення власної тактики. Також, з цією метою, противник застосовує хибні вибухові пристрої або створює ситуації, які не відповідають дійсності;

2) розвиток успіху. Події із ефективним застосуванням СВП є важливими елементами ворожої інформаційної стратегії. Зображення результатів атак та інші деталі успіху із застосуванням СВП записують та використовують в якості пропаганди або для вдосконалення власної тактики.

6. ОСНОВИ ПРОТИДІЇ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ

6.1. Протидія саморобним вибуховим пристроям

6.1.1. Протидія СВП включає мобілізацію колективних зусиль сил безпеки та оборони, зосереджених на руйнуванні системи СВП через нанесення ураження мережам, знешкодження СВП та підготовку сил.

6.1.2. Діяльність щодо протидії СВП здійснюють за основними складовими:

- а)** боротьба з мережею СВП;
- б)** пошук та виявлення СВП;
- в)** знешкодження та знищення СВП;
- г)** підготовка особового складу з виявлення та знешкодження (знищення) СВП.

6.1.3. Боротьба з мережею СВП включає в себе:

- а)** попередження діяльності НЗФ, що передбачають застосування СВП;
- б)** запобігання застосуванню противником СВП;
- в)** виявлення матеріалу і компонентів, що входять до складу СВП, а також готових до застосування пристроїв;
- г)** знешкодження вибухових пристроїв або його компонентів;
- д)** знищення вибухових пристроїв або його компонентів;
- е)** аналіз наслідків спрацювання СВП (подробиці інциденту узагальнюють та проводять аналіз отриманої інформації).

Боротьба з мережею СВП сприяє попередженню встановлення та унеможливує постачання складових для виготовлення СВП, надходження фінансування, керівництва, а також вербування нових членів.

6.2. Пошук та виявлення саморобних вибухових пристроїв

Пошук та виявлення СВП передбачає визначення демаскуючих ознак встановлення СВП, підтвердження вибухової загрози, маркування місця встановлення, очищення місцевості та евакуація, виставлення оточення із дотриманням безпечних відстаней, визначення та встановлення пункту контролю, здійснення доповіді про випадок або інцидент, який оформлюється рапортом, форма якого наведена у додатку 1 до цього ВСТ, виклик групи із знешкодження СВП, здійснення контролю на місцевості до прибуття групи із знешкодження СВП.

6.2.1. Перевірку та пошук на предмет встановлення СВП здійснює підготовлений особовий склад загальновійськових підрозділів з дотриманням процедур підготовки розпізнавання вибухових ризиків та загроз.

6.2.2. Пошук СВП здійснюють відповідно до тактичної обстановки із суворим дотриманням заходів безпеки.

Швидкість пошуку повинна забезпечувати безпеку особового складу та ефективність виконання завдання.

Пошук здійснюють в залежності від типу місцевості, особливостей покриття, кліматичних умов, пори року, часу доби, з урахуванням наявного спорядження.

6.2.3. Зони пошуку визначають в залежності від місця та способу встановлення датчика цілі боєприпасу або замкача СВП із врахуванням властивостей місцевості.

Зони пошуку поділяють на:

а) перша зона – зона пошуку вибухових пристроїв ймовірно встановлених в ґрунт;

б) друга зона – пошук вибухового пристрою, датчиків цілі проводять на рівні ніг військовослужбовця, від поверхні ґрунту до рівня поясу. Замкачі або датчики цілей даних вибухових пристроїв передбачають використання розтяжок;

в) третя зона – зона пошуку вибухового пристрою, датчиків цілі яку проводять на рівні тулуба військовослужбовця, від рівня поясу до рівня голови. Датчики цілі даних вибухових пристроїв передбачають використання розтяжок;

г) четверта зона – зона пошуку вибухового пристрою, датчиків цілі, що її проводять над головою військовослужбовця. Датчики цілі даних вибухових пристроїв передбачають використання розтяжок.

6.3. Знешкодження та знищення саморобних вибухових пристроїв

6.3.1. Метою знешкодження СВП є надання свободи маневру підрозділам, збереження складових елементів вибухового пристрою для подальшого дослідження і надання рекомендацій для захисту та підвищення живучості військ (сил).

6.3.2. Існує чітка потреба в розумінні характеристик СВП і їх застосування противником. Це дає змогу розробити дії, тактико – технічні процедури і заходи по захисту і підвищенні живучоті військ (сил) в умовах застосування СВП. Знешкодження СВП є пріоритетнішим за знищення. Знешкодження дає можливість подальшого аналізу технічних та тактичних складових вибухового пристрою.

6.3.3. Знешкодження СВП в системі протидії СВП полягає в визначенні місця знаходження, ідентифікацію, знешкодження та остаточне знищення компонентів із вмістом вибухової речовини (військового, промислового застосування, саморобної вибухової речовини). Знешкодження СВП вимагає спеціальних процедур знешкодження, спеціальної підготовки особового складу та обладнання, включаючи засоби дистанційної роботи.

6.3.4. Група знешкодження СВП складається не менше ніж з двох, відповідним чином підготовлених номерів розрахунку, з яких обов'язковими є оператор із знешкодження СВП та помічник оператора із знешкодження СВП, які підготовлені у відповідності до вимог Курсу підготовки “Сапер – розмінування 5 рівня”. Робота оператора із знешкодження СВП пов'язана з діяльністю щодо збору та дослідження складових елементів виявленого або приведеного в дію вибухового пристрою.

6.3.5. Знищення СВП здійснюють способами, що забезпечують безпеку особового складу групи, підрозділів бойової охорони, цивільного населення. Способи та засоби встановлення заряду вибухової речовини для знищення СВП, повинні забезпечувати максимальну безпеку особовому складу, що встановлює заряд. Шлях підходу до місця виявленого СВП перевіряють засобами пошуку на наявність вибухових пристроїв, з урахуванням рівнів пошуку. Шлях підходу має бути позначений (промаркований) та прокладений із дотриманням безпечної дистанції від вибухового пристрою. Відхід необхідно здійснювати тим самим шляхом у зворотному напрямку.

6.3.6. Для виконання завдань щодо виявлення (пошуку), знешкодження (знищення) СВП необхідно проводити аналіз та вивчати попередні випадки застосування СВП, як на території виконання завдань, так і в цілому.

Виконання завдань щодо виявлення (пошуку), знешкодження (знищення) СВП здійснюють на підставі розпорядження (бойового розпорядження)

відповідного командира (начальника).

6.3.7. Для виконання завдань з виявлення та знешкодження (знищення) СВП виділяють відповідні групи, які повинні бути оснащені необхідними засобами захисту та обладнанням, перелік якого наведений у додатку 1 до цього ВСТ.

6.3.8. Група з протидії СВП повинна бути забезпечена повнопривідним броньованим автомобілем підвищеної прохідності на колісній базі з протимінним захистом днища та системою придушення радіоліній керування вибуховими пристроями.

6.3.9. Група з протидії СВП, як правило складається із:

- а) командира групи;
- б) старшого інструктора;
- в) сапера – оператора;
- г) сапера;
- д) водія – сапера.

6.3.10. Відповідальність за якість виконання завдань щодо знешкодження (знищення) СВП несуть командири груп, що виконували завдання.

6.4. Підготовка особового складу з виявлення та знешкодження (знищення) саморобних вибухових пристроїв

6.4.1. Підготовка особового складу з виявлення та знешкодження (знищення) СВП є одною з головних чинників успішної протидії СВП.

Підготовка і навчання спеціалістів основана на результатах діяльності щодо боротьби з СВП, а також на отриманому досвіді при виконанні завдань з протидії СВП.

Метою підготовки фахівців є поглиблене здобуття знань, умінь та навиків щодо виконання завдань зі знищення (знешкодження) СВП.

В системі протидії СВП організують індивідуальну, колективну та спеціалізовану підготовки.

Підготовка здійснюють з метою формування мислення в контексті протидії СВП, цей процес полягає у виборі способів і методів, вивчення та відпрацювання тактичних процедур.

Особовий склад проходить підготовку перед залученням до виконання бойових завдань. Це розвиватиме ефективну взаємодію, розуміння та застосування обладнання, необхідного для успішного виконання завдань з протидії СВП.

6.4.2. Підготовка з протидії СВП включає базову підготовку, початкову та періодичну допідготовки.

Дисципліни підготовки повинні охоплювати елементи системи протидії СВП і здійснюватись за місцями розміщення підрозділів.

Підготовка з протидії СВП охоплює підготовку як груп із знешкодження, інженерні підрозділи, так і підрозділи які можуть залучатись до груп бойового забезпечення, з метою злагодження, спільного виконання бойових завдань з протидії СВП.

Підготовку спеціалістів з виявлення СВП здійснюють відповідно до програми підготовки, яка має назву “Розпізнавання вибухових ризиків і загроз”.

Підготовку груп для знешкодження СВП здійснюють відповідно до кваліфікаційних вимог, що передбачають виконання завдань із знешкодження СВП.

6.4.3. За результатами підготовки особовий склад повинен знати:

а) організацію та способи виконання завдань з пошуку та знищення (знешкодження) СВП;

б) заходи безпеки під час виконання бойових завдань з пошуку та знищення (знешкодження) СВП;

в) способи захисту особового складу, будівель, комунікацій, споруд, безпечні відстані при знищенні СВП;

г) характеристики вибухових речовин і засобів підривання, що застосовують в СВП;

д) будову, характеристики, принцип дії, порядок знищення (знешкодження) СВП;

е) найбільш ймовірні місця встановлення та демаскуючі ознаки СВП;

ж) засоби пошуку, їх види, класифікацію, будову і способи застосування;

и) засоби захисту та оснащення, що використовують в ході виконання завдань з протидії СВП;

к) порядок проведення знищення (знешкодження) СВП.

6.4.4. Підготовка груп для знешкодження СВП передбачає вивчення наступної тематики:

а) система СВП, складові мережі, рівні досліджень;

б) будова, категорії (керовані, некеровані, пристрої із сповільненням) СВП;

в) саморобні вибухові речовини;

г) застосування обладнання та оснащення для дистанційної та напівдистанційної роботи;

д) застосування засобів захисту при роботі з СВП;

е) основні принципи знешкодження;

- ж) особливості перевірки транспортних засобів на наявність вибухових пристроїв;
- и) застосування зарядів вибухової речовини малої потужності;
- к) планування завдання із знешкодження СВП;
- л) визначення оцінки загрози;
- м) планування знешкодження відносно особливостей кетегорії СВП;
- н) порядок знешкодження відповідно особливостей кетегорії вибухового пристрою;
- п) дослідження місця після приведення в дію СВП/ВНП;
- р) порядок збереження, збору складових елементів вибухового пристрою та інформації із місця виявлення або приведення в дію СВП;
- с) складання звіту з місця події або інциденту СВП;
- т) проведення аналізу події або інциденту із СВП.

За результатами досліджень щодо захисту військ в умовах застосування СВП надають рекомендації у відповідності до вимог Курсу підготовки “Сапер – розмінування 5 рівня”.

6.4.5. Організація виконання завдань з протидії СВП повинна забезпечувати:

- а) підтримання постійної взаємодії з представниками інших військових формувань, силових структур та правоохоронних органів по обміну інформацією щодо виявлення, знешкодження (знищення) СВП, а також проведення роз’яснювальної роботи з місцевим населенням щодо попередження нещасних випадків;
- б) оперативність під час виконання завдань з виявлення, знешкодження (знищення) СВП;
- в) всебічну підготовку особового складу груп, чітку та вмілу розстановку сил та використання технічних засобів (оснащення), призначених для виявлення, знешкодження (знищення) СВП;
- г) своєчасне логістичне забезпечення, у тому числі сучасними матеріальними засобами;
- д) безперервне управління щодо виявлення, знешкодження (знищення) СВП;
- е) попереднє вивчення та аналіз СВП.

6.4.6. Завдання з протидії СВП визначено нормативно-правовою базою, включаючи порядок дій відповідно до міжнародного права.

6.5. Планування заходів з протидії саморобним вибуховим пристроям

На стратегічному рівні основна увага повинна бути спрямована на ізоляції мережі СВП від зовнішньої підтримки, фінансування та будь-якого

сприяння її функціонуванню та розвитку.

На оперативному та тактичному рівнях основна увага повинна бути спрямована на систематичне застосування основних заходів та засобів щодо протидії мережі СВП у повній мірі.

6.5.1. Під час процесу оперативного планування мають бути враховані наступні фактори з протидії СВП:

- а) ймовірний масштаб і рівень загрози від застосування СВП;
- б) спроможності з протидії СВП та рівень підготовки спеціалістів;
- в) рівень взаємодії між підрозділами сил оборони.

6.5.2. Під час процесу тактичного планування мають бути враховані наступні фактори з протидії СВП:

- а) визначення конкретних об'єктів для безпеки;
- б) залучення та переміщення спеціалістів з протидії СВП;
- в) нормативно-правові (нормативні) документи з протидії СВП для співпраці з органами влади, включаючи місцевий потенціал та інфраструктуру.

6.5.3. В операціях, де існує загроза застосування СВП, командування на різних рівнях має визначити в структурі штабу відділ (групу) або уповноважену посадову особу з протидії СВП, яких в обов'язковому порядку залучають до заходів з планування операції.

6.5.4. Командирам всіх рівнів необхідна експертна порада щодо протидії СВП з метою:

- а) розуміння того, як протидія СВП буде включена в одному чи більше напрямках проведення операції та які складові з протидії СВП можуть бути ключовими в розробці операцій;
- б) вдосконалення нормативних документів, планів та визначення пріоритетів протидії СВП у районах проведення операцій;
- в) сприяння кращому розумінню і аналітичній роботі, використовуючи актуальну інформацію щодо процесів протидії СВП, особливо щодо дослідження для більш широкого застосування на тактичному, оперативному або стратегічному рівнях;
- г) розуміння, коли загрозна ситуація може створювати необхідність у спеціальному персоналі з протидії СВП.

6.5.5. Під час врахування протидії СВП включають способи та засоби але не обмежують в:

- а) координації зусиль з протидії СВП;

- б) відображанні сумісних процесів ураження цілей;
- в) включенні в порядок дій з питань протидії СВП;
- г) засобах радіоелектронної боротьби для усунення конфліктних ситуацій взаємосумісності в середовищі, де існує загроза СВП;
- д) застосуванні інженерних підрозділів і груп знешкодження вибухонебезпечних предметів в протидії СВП;
- е) ролі протидії СВП в захисті військ;
- ж) протидії СВП для підтримки бойової стійкості.

6.5.6. На оперативному рівні протидія СВП повинна бути впроваджена в міжвідомчі навчання (включаючи оцінювання) і розвивати універсальні і спеціальні спроможності, необхідні в підходах з протидії СВП.

6.5.7. На тактичному рівні при плануванні залучення персоналу необхідно детально розглядати питання про те, як проводити діяльність з протидії СВП. Необхідно більше зосереджуватись на маневрах, підтримці і захисті військ для того, щоб зробити можливою діяльність і самозабезпечення всіх компонентів.

6.6. Загрозливі середовища

Розуміння середовища загрози, в якій діятиме противник, допомагає визначити необхідну форму і масштаб підходу протидії СВП. Внаслідок різного характеру потенційних загроз, існує підвищена потреба в співпраці з органами безпеки країни відповідно до національної політики та законодавства.

7. ЗАХОДИ З ПРОТИДІЇ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ

7.1. Застосування збройних сил, інших складових сектору безпеки та оборони країни для проведення заходів з протидії саморобним вибуховим пристроям

7.1.1. Під час підготовки та ведення операцій (бойових дій) передбачають застосування не лише збройних сил але й залучають інші складові сектору безпеки та оборони країни. Кожна складова, що залучена до участі в операціях, має розуміти, що необхідно для успішної протидії СВП (бути здатною працювати в середовищі застосування СВП) і як вони можуть сприяти ефективності та взаємодії при проведенні операцій. Для проведення операцій однією з вимог є активне управління всіма елементами з протидії СВП, інформування розвідки та дій, відповідно до пріоритетів командування. Характер проведення заходів з протидії СВП має бути пріоритетним відповідно до задуму командира і скоординованим, з метою оптимізації проведення заходів протидії та забезпечувати щоб протидія СВП не суперечила завданням визначеним командуванням.

7.2. Розвідка та аналіз

7.2.1. Більшість СВП знаходять на земній поверхні. Їх можуть застосовувати на ранніх етапах конфліктів в ході тактичних дій ворога, під час яких ефективність послідовних дій у протидії СВП є життєвонеобхідною для захисту персоналу і майна, як військового, так і цивільного.

7.2.2. Використання інформації від технічного обстеження, отриманої під час розслідування уражень, буде забезпечувати посилення захисту військ (сил), а також викривати системи СВП.

7.2.2. Поєднання аналізу, спостереження та розвідки є суттєвими для підтримки заходів з протидії СВП. Всі розвідувальні дані необхідно використовувати для узагальнення детальної інформації, яка забезпечить обізнаність сил і надасть можливість командуванню планувати і здійснювати заходи з протидії СВП в ході ведення операцій (бойових дій).

7.3. Завдання з протидії саморобним вибуховим пристроям

7.3.1. Завданням з протидії СВП є:

- а)** знешкодження СВП (в умовах місцевості першочерговим завданням є захист сил проти впливів СВП);
- б)** збір розвідувальних даних у системі СВП;
- в)** аналіз мереж СВП та їх знищення.

7.3.2. На тактичному рівні виникає потреба негайного визначення та нейтралізації окремих осередків мережі СВП до того як вони будуть використані для дослідження мережі СВП в цілому.

7.3.3. На оперативному рівні протидії СВП виникає необхідність ретельної синхронізації між розвідувальними даними і операціями з пошуку та знешкодження СВП, з метою забезпечення ефективного використання ресурсів для знешкодження системи СВП шляхом проведення контрзаходів у найбільш вдалий час.

7.4. Роль повітряних сил

7.4.1. Повітряні сили можуть відігравати важливу роль у виконанні завдань розвідки, мобільності і в протидії діяльності ворога. В цих сферах повітряні сили забезпечують повітряну мобільність, відіграють важливу роль під час атак, розвідки, контролю та обстеження. Бойові засоби повітряних сил можуть швидко реагувати на спільні вогневі дії і мають можливість перевезень

повітряним шляхом особового складу та обладнання сухопутних військ до віддалених (важкодоступних) місць, наприклад, для знешкодження СВП.

Застосування повітряних сил також дозволяє працювати на віддаленій місцевості, яку ворог може зазвичай використовувати в якості сховищ.

7.4.2. При нападі на противника, який знаходяться за межами районів проведення операцій, повітряні сили можуть бути елементом підтримки, при веденні:

а) прицільного вогню (застосування високоточної зброї забезпечує знищення елементів системи СВП, таких як керівники, бази, технічні засоби, з мінімальним ризиком для цивільного населення чи своїх підрозділів);

б) розвідки та обстеження (безпілотні авіаційні системи, авіаційні апарати з екіпажем та платформи для запусків можуть надавати командуванню значні спроможності для протидії СВП);

в) транспортування, що може застосовуватись для швидкого розгортання засобів з протидії СВП на віддалених ділянках, а також для переміщення особового складу та обладнання для негайного застосування.

Протоколи (порядок) забезпечення протидії СВП із застосуванням повітряних сил мають бути розроблені відповідними структурами органів військового управління, що здійснюють керівництво повітряними силами із урахуванням взаємодії з іншими органами військового управління та складовими сил оборони.

7.4.3. В ході атаки мереж СВП повітряні сили застосовують шляхом збору даних за допомогою повітряних засобів розвідки та даних космічних розвідувальних апаратів іноземних держав та може забезпечити ряд спроможностей на оперативному рівні для атаки мережі.

7.4.4. Внеском повітряних сил у знищення СВП вважають:

а) розпізнавання СВП використовуючи повітряні засоби розвідки;

б) нейтралізація СВП за допомогою засобів, які проводять боротьбу з повітря, включаючи радіоелектронну боротьбу;

в) уникнення негативних наслідків СВП, використовуючи повітряну мобільність.

7.4.5. Внесок повітряних сил у підготовку сил з протидії СВП є комплексом заходів, що включає навчання, практичне відпрацювання з використанням засобів повітряної боротьби та має бути зрозумілим на усіх рівнях. Завдяки наявним можливостям має бути забезпечена ефективна протидія СВП.

7.5. Роль військово-морських сил

7.5.1. Застосування військово-морських сил у протидії СВП (протидії СВП в морському середовищі) є невід'ємною складовою заходів із спільної протидії СВП. Основні елементи інфраструктури (включаючи нафту, електричну енергію, воду) і елементи військово-морських сил більш уразливі в прибережних районах і портах. Широкий спектр потенційних загроз може обмежити свободу пересування, завдати шкоди морській торгівлі і поставити під загрозу морську екологію.

7.5.2. Ворожі мережі СВП можуть використовувати морське середовище, транспортуючи СВП, компоненти СВП та/або осіб, які будуть виконувати завдання в зоні проведення операцій. Ворожі мережі СВП можуть використовувати морське середовище для фінансування своєї діяльності через незаконну діяльність на морі, наприклад торгівля людьми, піратство, контрабанда наркотиків, зброї або інших незаконних товарів.

7.5.3. Військово-морські сили відіграють важливу роль в протидії СВП. Операції по забезпеченню безпеки на морі вимагають координації та співпраці з широким колом учасників, таких як органи охорони державного кордону, митні органи та міжнародні організації.

7.5.4. Операції по забезпеченню безпеки на морі проводять з метою:

а) протидії загрозам і зниженню ризиків незаконної діяльності, що створює загрозу в морському середовищі;

б) забезпечення безпеки як в районі, так і поза межею району проведення операцій;

в) досягнення можливості отримувати розвідувальні дані про діяльність ворожих мереж СВП в морському середовищі завдяки збору інформації та доказів, отриманих під час морських операцій.

7.5.5. Військово-морські сили виконують наступні завдання з протидії СВП:

а) розвідка, контроль, спостереження (проведення розвідки, контролю та спостереження з метою вивчення діяльності в морському середовищі, яка пов'язана з ворожими мережами СВП. військово-морські сили також беруть участь в ураженні мережі, збираючи інформацію стосовно мереж);

б) стримування та патрулювання (підтримка може полягати в забезпеченні стримування і присутності патрулів. Вони можуть застосовувати блокади і надавати допомогу у впливі на діяльність мереж СВП, руйнуючи шляхи забезпечення противника);

в) розміщення та забезпечення операцій (сили і засоби військово-

морських сил з метою забезпечення проведення операцій використовують інфраструктуру портів і затоки. Командири повинні належним чином організувати і координувати їх захист, оскільки порти та підходи до них є привабливими цілями для противника).

7.5.6. Здатність зацікавлених сторін співпрацювати (взаємодіяти) між собою у забезпеченні безпеки у морському середовищі критично залежить від ефективності, постійного та вчасного надання відповідної інформації. У контексті протидії СВП це означає, що інформація та зібрані матеріали, як наприклад, потенційні компоненти СВП та інформація про осіб, мають бути вчасно додані у спільну базу даних для використання.

7.6. Роль підрозділів спеціальних операцій

7.6.1. Компоненти системи СВП являють собою типові завдання для підрозділів спеціальних операцій (далі - ПСО), так як ці дії можуть вимагати таємності, приховування дій або відокремлення, а також піддаватись певному фізичному і політичному ризику, не пов'язаному зі звичайною (повсякденною) діяльністю. Їх внесок в ураження мережі може бути безцінним. Проте інші підрозділи збройних сил також можуть проводити збір даних. Дуже важливо щоб діяльність щодо збору даних ПСО та іншими підрозділами була узгоджена.

7.6.2. Хоча тактичні завдання ПСО можуть відрізнитись від завдань інших військ (сил), їх зусилля мають бути чітко скоординовані та узгоджені. Це стосується зокрема ПСО, які працюють в укріплених районах. Координація має важливе значення для оновлення оперативних даних і виконання завдань ПСО можуть допомогти в порозумінні з місцевим населенням та отримувати оперативні дані, необхідні для протидії СВП, наприклад, заняття силами противника району або регіону. Підрозділи збройних сил можуть забезпечити введення і підтримку ПСО в райони виконання завдань, надаючи їм підтримку спеціалістів з протидії СВП, логістичне забезпечення дій та вогневу підтримку.

8. ПРОТИДІЯ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ ТА ІНФОРМАЦІЙНА БОРОТЬБА

8.1. Існує можливість ізолювати ворога від підтримки за допомогою отриманої інформації. Інформацію щодо інцидентів потрібно якнайшвидше оприлюднювати, в іншому випадку ворог поширить власну версію того, що відбулося.

8.2. У інформаційній боротьбі слід акцентувати увагу на тому, що СВП несуть в собі згубний вплив на життя населення внаслідок неконтрольованого

характеру дії СВП. Перш за все, основною метою протидії СВП в інформаційній боротьбі є створення ефективного механізму надання інформації місцевим населенням з метою подальшої її передачі силовим структурам про ворожу діяльність, включаючи інформацію про СВП. По-друге, це визначення ефективних способів у розпізнаванні достовірної інформації. Інформаційна боротьба спрямована на побудову зв'язків із засобами масової інформації, надання достовірної інформації, спростування невірної інформації та знищення шляхів поширення та впливу ворожої пропаганди.

9. РОЗВІДУВАЛЬНІ ДАНІ

9.1. Напрямки з протидії саморобним вибуховим пристроям

9.1.1. Знешкодження пристрою. Існує чітка потреба в розумінні характеристик технічної складової СВП і тактики їх застосування противником. Це дає змогу розробити адекватні дії, тактико - технічні процедури і заходи щодо захисту військ (сил). Успіх у знешкодженні і подальшому дослідженні СВП забезпечує інформацію для подальшого вдосконалення діяльності у контексті напрямків із протидії СВП;

9.1.2. Ураження мережі СВП. Основою діяльності по ураженню мережі СВП є розвідка, метою якої є виявлення вузлів та зв'язків мережі СВП, а також акцент на уразливі місця та значимі цілі. Поєднання розвідувальних даних і врахування умов проведення операції є важливим для ефективного ураження загрозливих мереж СВП;

9.1.3. Підготовка сил. Розвідувальні дані надають змогу військам (силам) підготуватись належним чином шляхом забезпечення більш глибокої ситуаційної та культурної обізнаності, визначення пріоритетних зон середовища, де необхідне залучення військ (сил).

9.2. Система саморобних вибухових пристроїв та її мережі

9.2.1. Розуміння системи СВП противника та її мереж забезпечує основу для виявлення її найбільш вразливих місць, що дозволяє ефективно керувати процесом розвідки і призводить до більш ефективного визначення цілей.

9.2.2. Мережі СВП, як правило, визначають за допомогою наступних понять:

а) мережа – група елементів, що утворює єдине ціле функціонування системи;

б) секції – організації сформовані навколо конкретного процесу, можливостей або діяльності у складі призначеної більшої організації. (секція

може бути мережею сама по собі, або бути у складі більшої мережі);

в) вузол – елемент мережі, що представляє людину, місце або фізичну річ;

г) зв'язок – поведінкові, фізичні або функціональні зв'язки між вузлами.

д) дійові особи – всі учасники та залучені особи, які є частиною середовища, де проводять операцію і які частково або опосередковано приймають участь або мають вплив на її хід.

9.3. Аналіз мережі

9.3.1. Аналіз шаблонності дій, зв'язку, осіб, залучених до мережі, та діяльність по збору, дослідженню доказів є основними аналітичними методами, що дозволяють спеціалістам з розвідки створювати модель загрозової мережі, фокусуючись на розвідці, спостереженню, визначенні цілі, можливостях ведення розвідки і забезпеченні розвідувальними даними для ураження цілі.

9.3.2. Модель діяльності мережі та графічна модель забезпечують аналіз критичних факторів, які утворюють детальну структуру діяльності мережі для виявлення її найвагоміших можливостей, вимог і вразливих місць. Мережа загроз наведена на рисунку 2.

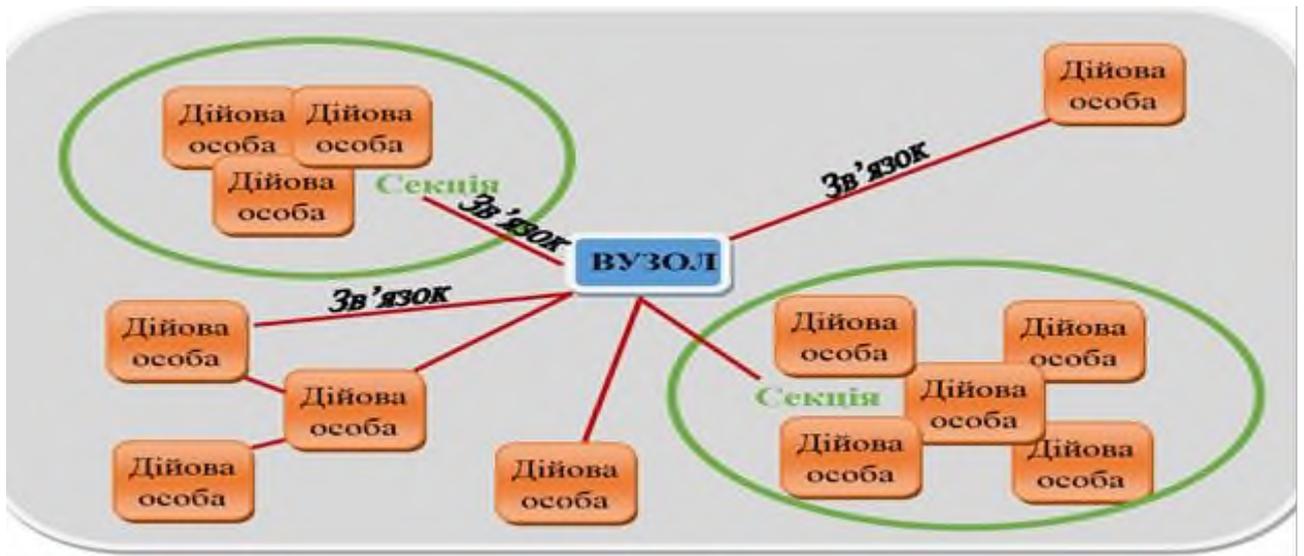

Рисунок 2 - Мережа загроз

9.3.3. Основою розвідувальних даних є отримана інформація. Об'єднання і розгляд отриманої інформації виділяє новий напрямок діяльності, що називають розвідкою. Розвідувальні дані – це продукт отриманий в результаті збору, обробки інформації стосовно можливостей і намірів дійових осіб, з метою ідентифікації загроз. Сучасна розвідка – це не лише каталогізація військових формувань противника і оцінка їх можливостей, а й розуміння мотивів, перспектив і цілей противника.

10. ОБРОБКА ДАНИХ ТА ІНФОРМАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОТИДІЇ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ

10.1. Об'єднання та узагальнення інформації в діяльності з протидії саморобним вибуховим пристроям

10.1.1. Інформація, отримана за допомогою усіх засобів збору інформації, має бути об'єднана співробітниками розвідки і узагальнена шляхом спільної оцінки розвідки. Це довготривалий процес, який допомагає командирам та підлеглому особовому складу здобути інформаційну перевагу шляхом ідентифікації центру ворожої стійкості, фокусуючи розвідувальні дані в потрібному місці і в потрібний час та аналізуючи вплив середовища на хід операції.

10.1.2. Обробку даних та інформації в розвідувальному циклі розділяють на дві частини. Перша частина виконана в рамках роботи сумісної розвідки, спостереження і ведення розвідки. Друга частина – стадія оброблення інформації (аналіз всіх існуючих ресурсів).

10.2. Система дослідження саморобних вибухових пристроїв

10.2.1. Дослідження протидії СВП є спеціалізованою сферою, де висококваліфікований досвідчений персонал належним чином аналізує матеріали і документи для отримання подальшого результату. Проведення досліджень включає в себе збір, аналіз технічної і тактичної складової інциденту або випадку СВП. З вихідними даними із досліджень в системі протидії СВП аналітики в подальшому можуть оцінювати мережі, персонал ворожих формувань, їх роль, спроможності мережі СВП відповідно до компонентів і матеріалів, які використовує мережа. Діяльність, що пов'язана з дослідженнями має бути стійкою і багатогранною для проведення належної розвідки, покращувати ефективність з протидії і сприяти ефективному ураженню СВП.

10.2.2. Система дослідження СВП забезпечує процес дослідження відновлених матеріалів і залишків СВП. Отримані дані досліджень поєднують з розвідувальним циклом з метою відстеження ворожої системи СВП. Діюча система досліджень СВП має три рівні досліджень. Кожен рівень досліджень вимагає зворотньої інформації від усіх джерел аналізу, зосереджуючи увагу на пріоритетних вимогах розвідки для забезпечення керівництва технічних процедур доказів. Система протидії СВП із використанням системи досліджень наведено на рисунку 3.

Рисунок 3 - Система протидії СВП із використанням системи досліджень

10.2.3. Визначають три рівні досліджень СВП:

а) перший рівень (тактичний) – це дослідження в польових умовах, проведення якого залежить від підготовленого, обізнаного в зборі складових елементів вибухового пристрою (доказів) особового складу груп протидії СВП.

З цією метою призначають групу із збору складових елементів вибухового пристрою та первинного дослідження. Перший рівень дослідження може здійснювати група із знешкодження СВП. В ході процесу першого рівня описують деталі події із застосуванням СВП, визначають технічну і тактичну складову події (інциденту) із застосуванням СВП. Технічна складова вибухового пристрою полягає у визначенні компонентів вибухового пристрою та його функціонування. Тактична складова полягає у визначенні ворожого наміру, планування, організації та застосування вибухового пристрою. Інформацію для дослідження отримують в ході процесу збору складових елементів вибухового пристрою, свідчень очевидців, показань затриманих та від інших осіб на місці події із застосуванням СВП. Результати роботи першого (тактичного) рівня доводять до старшого командира (начальника) у вигляді рапортів (донесень). Групи знешкодження СВП та групи збору складових елементів вибухового пристрою надають рекомендації, щодо захисту військ (сил) та підвищення живучості підрозділів. Процес дослідження першого рівня триває від декількох хвилин до декількох годин;

б) дослідження другого рівня (дослідження в районі ведення бойових дій (операцій)). Процес дослідження другого рівня передбачає отримання та узагальнення рапортів та донесень від груп знешкодження та інших підрозділів, що мають відношення до випадку або інциденту із застосуванням СВП, штабами координаційного центру. Здійснюють вивчення та аналіз інформації отриманої з рапортів та донесень, аналіз випадку/інциденту із застосуванням СВП, співставлення, порівняння із інформацією попередніх випадків та інцидентів із застосуванням СВП/ВНП. На підставі рекомендацій груп знешкодження СВП, груп збору складових елементів вибухового пристрою, надають вказівки щодо захисту військ, підвищення живучості підрозділів,

вдосконалюють тактичні процедури, технічні можливості військ щодо протидії застосуванням СВП/ВНП.

На цьому рівні передбачено розгортання обладнаної польової лабораторії із технічними засобами та можливістю обробки доказів або невеликої мобільної лабораторії з лімітованими можливостями досліджень. Лабораторія являється частиною процесів дослідження розвідки, яка також надає експертний аналіз для обробки. Результати досліджень в районі ведення бойових дій (операцій) включають технічну оцінку пристрою, перевірку та порівняння компонентів, особливостей конструкції і побудови із іншими пристроями, які ймовірно застосовувались. Процес дослідження другого рівня триває від декількох днів до декількох тижнів;

в) третій рівень дослідження є найбільш ретельним, що проводять поза межами району ведення бойових дій (операцій). Дані дослідження здійснюють спеціалісти підрозділів складових сектору безпеки і оборони, які мають на це повноваження, з метою поглибленої технічної експертизи та аналізу доказів, що здійснюють з використанням науково-технічних можливостей. Зазвичай, отримання результату дослідження третього рівня займає від декілька тижнів до декількох місяців.

11. УРАЖЕННЯ МЕРЕЖ САМОРОБНИХ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ

11.1. Типи мереж саморобних вибухових пристроїв

11.1.1. Протидія СВП спрямовує свої зусилля проти сил та засобів системи СВП. Ці сили та засоби об'єднані мережами, які включають всіх залучених осіб, зв'язки та відносини між ними, а також їх ресурси. Мережі визначають як взаємозв'язки осіб та сукупностей матеріалів, які можуть бути виявлені, відокремлені або задіяні. Існує багато типів мереж, таких як терористичні, повстанські, кримінальні, військові, тощо. У багатьох випадках існують змішані типи і вони не можуть бути чітко поділені.

11.1.2. Ураження мереж СВП – це ізолювання складових частини мереж (принаймні одного елемента) через скоординоване і вибіркоче використання психологічного і фізичного впливу, щоб зруйнувати систему СВП. Але це не слід тлумачити лише як використання зброї проти окремих осіб або груп. Атакування та перешкоджання ворожим мережам, які використовують СВП, можливо здійснювати багатьма іншими засобами, крім використання сили. Протидія мережам СВП без застосування зброї, може підвищити загальну безпеку своїх сил.

11.1.3. Підрозділи, що здійснюють планування, мають враховувати діяльність щодо ураження мереж СВП на стратегічному, оперативному та тактичному рівнях. Усвідомлення і розвідка будуть зміцнювати діяльність

щодо ураження мереж шляхом виявлення внутрішніх та зовнішніх зв'язків і вузлів мереж СПВ, які складають систему.

12. ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО УРАЖЕННЯ МЕРЕЖ САМОРОБНИХ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ

12.1. Підходи щодо протидії саморобним вибуховим пристроям

12.1.1. Діяльність щодо ураження мереж СВП повинна бути націлена на вразливі місця. Вони можуть стосуватись сил та засобів ворожих мереж або внутрішніх та зовнішніх зв'язків в мережах.

12.1.2. Командири повинні враховувати цілі атак мереж СВП, оскільки це визначає природу, темпи і характер діяльності. Характер діяльності щодо атаки мереж має визначатись сутністю слабких місць, на які вона спрямована.

12.1.3. Враховуючи складний характер системи мереж СВП, необхідно застосовувати системний підхід для кращого розуміння. Щоб нейтралізувати мережі, які використовують СВП, необхідно систематично виявляти та ідентифікувати кожну складову мережі СВП з метою викрити та зрозуміти їх зв'язки та вузли. Тісна координація між розвідкою та командуванням операції має вирішальне значення для ефективного визначення цілей в мережі, оцінювання зусиль та заповнення прогалін у розвідувальних даних.

12.1.4. Поєднання розвідувальної та оперативної складової дасть змогу командуванню чинити тиск на групи противників. Успішна розвідка і активна діяльність спровокують ворожі групи, що, в свою чергу, надасть можливість:

- а)** знизити свободу маневреності;
- б)** спричинити паралізуючий та деструктивний вплив в межах впливу мереж;
- в)** змусити їх підвищити примус та залякування населення (що зменшить довіру і підтримку населення);
- г)** створити паніку, яка змусить їх брати на себе більше ризиків.

12.1.5. Ураження основних сил та засобів противника може бути здійснено шляхом ізолювання і нейтралізації, а отже, не нестимуть загрози безпеці та виникненню негативних настроїв у місцевого населення.

13. ЗАСТОСУВАННЯ ІНЖЕНЕРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ В ХОДІ ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З ПРОТИДІЇ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ

13.1. Роль інженерних підрозділів в протидії саморобним вибуховим пристроям

13.1.1. Інженерні підрозділи забезпечують протидію СВП, виконуючи їх пошук та нейтралізацію (знешкодження/знищення), інженерну розвідку та очищення шляхів сполучення, висування військ (сил), підвозу, евакуації поранених та техніки, тощо (далі – шляхів).

13.1.2. Очищення шляхів це завдання щодо їх розблокування з метою забезпечення мобільності своїх підрозділів. Очищення шляхів залежить від типу загрози, часу та наявних спроможностей, намірів командира та оцінки ризиків. Враховуючи ці фактори, визначають відповідний рівень очищення. Надзвичайно важливим є вчасне та чітке звітування про результати очищення шляхів.

13.1.3. Групи очищення шляхів зазвичай виконують заходи в інтересах загальновійськових підрозділів, які є обізнаними в ситуації та намірах командування в районі виконання завдань.

13.1.4. Застосування групи водолазів, які виконують заходи з очищення акваторій, є необхідною умовою виконання операцій для захисту військ (сил), пошуку та знешкодження СВП у водному середовищі.

13.1.5. Важливу роль у протидії СВП відіграють службові собаки завдяки притаманним їм фізіологічним можливостям. Використання кінологічної групи враховують на ранніх етапах планування операцій.

13.1.6. Заборонено використання службових собак в умовах застосування, виявлення некерованого СВП/ВНП.

14. РАДІОЕЛЕКТРОННА БОРОТЬБА

14.1. Заходи з радіоелектронної боротьби використовують у середовищі, де існує загроза застосування радіокерованих СВП. Засоби забезпечення радіоелектронної боротьби можуть здійснювати пошук, перехоплення, а також визначати електромагнітні випромінювання і місцезнаходження СВП, їх джерела з метою негайного визначення загрози. Підрозділ радіоелектронної боротьби, використовуючи штатні засоби, має можливість вжити заходи для запобігання або зменшення ефективного використання ворогом спектру

електромагнітного випромінювання за рахунок використання електромагнітної енергії.

14.2. Засоби та пристрої радіоелектронної боротьби зазвичай використовують для забезпечення захисту маршрутів під час переміщення підрозділів. Обов'язковим є застосування засобів радіоелектронної боротьби групами пошуку, групами знешкодження в умовах застосування радіокерованих вибухових пристроїв. Заходи радіоелектронної боротьби при захисті військ (сил) включають комплекс систем, що забезпечують необхідний захист від радіокерованих СВП.

15. ВИВЧЕННЯ, АНАЛІЗ ТА ОБЛІК САМОРОБНИХ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ

Одним із ключових напрямів діяльності щодо протидії СВП є вивчення та аналіз застосування СВП. Цей процес, передбачає оформлення звітних документів та аналіз наслідків події, що трапилась у випадку застосування СВП. Це виконують з метою усвідомлення існуючої загрози від СВП, його руйнівних можливостей, методу (способу) його застосування та визначення способів протидії СВП.

Метою попереднього вивчення є встановлення зв'язку між ознаками вибухового пристрою, можливою функціональною схемою і принципом дії. Своєчасне виявлення, фіксація і вивчення місця спрацювання основного заряду вибухового пристрою дозволяє отримати інформацію про застосований СВП, його окремі характеристики, способи ініціювання, тип вибухової речовини, що була використана, місцезнаходження вибухового пристрою під час вибуху.

Командири підрозділів, від яких виділяються групи з протидії СВП, організують збір та узагальнення доповідей про проведену роботу в районі виконання завдань.

15.1. Документальний облік виконання завдань з виявлення (пошуку) та знешкодження (знищення) СВП

15.1.1. Документальний облік виконання завдань з виявлення (пошуку) та знешкодження (знищення) СВП ведеться у підрозділах, від яких виділяють групи з протидії СВП.

15.1.1.1. Звітними документами є:

а) акт виконаних робіт з очищення місцевості (акваторії, об'єкта) від вибухонебезпечних предметів, саморобних вибухових пристроїв та проведення інженерної (спеціальної) розвідки місцевості (знешкодження або знищення виявлених вибухонебезпечних предметів та саморобних вибухових пристроїв) (додаток 2);

б) журнал реєстрації актів виконаних робіт з очищення місцевості (акваторії, об'єкта) від вибухонебезпечних предметів та саморобних вибухових пристроїв (знешкодження та (або) знищення виявлених вибухонебезпечних предметів та саморобних вибухових пристроїв) військової частини А0000 (додаток 3);

в) журнал обліку випадків підривів на вибухонебезпечних предметах, саморобних вибухових пристроях військової частини А0000 (додаток 4);

г) доповідь щодо виявлених вибухонебезпечних предметів, саморобних вибухових пристроїв (додаток 5).

15.1.2. Командир групи протидії СВП після виконання завдань надає командирі підрозділу доповідь щодо виявлення СВП (далі – доповідь), додаючи до неї акти виконаних робіт з очищення місцевості (акваторії, об'єкта) від СВП (або, у разі виявлення, - ВВП). Доповідь оформлюють у двох примірниках, один з яких залишають у підрозділі, інший надсилають начальникам інженерних служб за підпорядкованістю.

15.1.3. Щомісячні, щоквартальні доповіді у встановлені терміни та за формою (додаток 5) надають до органів військового управління, які за своїми повноваженнями відповідальні за облік та своєчасне внесення даних до системи управління інформацією.

15.1.4. Підрозділи цивільно-військового співробітництва у взаємодії з органами місцевого самоврядування організовують інформування населення про випадки загибелі серед цивільного населення, а також випадки руйнування (пошкодження) їх майна і власності в результаті застосування СВП.

16. ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ З ПРОТИДІЇ САМОРОБНИМ ВИБУХОВИМ ПРИСТРОЯМ

16.1. Під час виконання завдань з виявлення, знешкодження (знищення) СВП за будь-яких обставин головну увагу слід приділяти дотриманню заходів безпеки.

16.2. Командир групи з протидії СВП несе відповідальність за дотримання заходів безпеки особовим складом групи в ході виконання завдань.

16.3. Особовий склад, який залучають до виконання завдань по знешкодженню (знищенню) СВП, несе повну відповідальність за дотримання заходів безпеки та дотримання встановлених правил.

16.3.1. В районі виконання завдань з протидії СВП заборонено:

а) проводити будь-які роботи без засобів захисту;

б) допускати особовий склад в якого немає відповідної підготовки до знешкодження (знищення) СВП;

в) використовувати засоби радіозв'язку, мобільні телефони в радіусі 10 метрів від ймовірного місцезнаходження СВП;

г) здійснювати на СВП звуковий, світловий, тепловий, механічний або інший вплив;

д) допускати скупчення особового складу під час проведення заходів з виявлення (пошуку) та знешкодження (знищення) СВП.

16.3.2. При знищенні СВП необхідно дотримуватись таких заходів безпеки:

а) усі особи, призначені для проведення робіт, повинні знати засоби підризу, властивості вибухових речовин та правила поводження з ними;

б) при виконанні робіт командир групи з протидії СВП визначає місця, безпечні відстані та умовні сигнали;

в) місце знищення СВП повинно бути оточене постами, які розміщують на безпечній відстані;

г) осіб, що безпосередньо не залучені до знищення СВП, а також сторонніх осіб до місця робіт не допускають;

д) під час знищення СВП зовнішніми зарядами, відхід необхідно здійснювати тим самим шляхом у зворотному напрямку;

ж) після знищення СВП в будівлях, тунелях, шахтах, котлованах тощо, перевірку місця знищення здійснювати тільки після повного провітрювання.

Типове оснащення групи з протидії саморобним вибуховим пристроям

№ п/п	Найменування
1	Транспортний робот з дистанційним керуванням різного типу
2	Спектрометр
4	Пристрій для вилучення підричників
5	Захисний костюм для робіт по знешкодженню СВП і боєприпасів підвищеної мобільності
6	Захисний шолом для робіт по знешкодженню СВП і боєприпасів
7	Телескопічний маніпулятор
8	Пошуковий комплект для проведення спеціальних дій
9	Рентгенівський апарат портативний, цифровий
10	Система дистанційного керування підривом
11	Комплект для вивчення та аналізу СВП
12	Металодетектор
13	Портативний аналізатор вибухової речовини
14	Оптичні прилади

Додаток 2
до підпункту 15.1.1.1.

**Форма Акту виконаних робіт з очищення місцевості
(акваторії, об'єкта) від вибухонебезпечних предметів, саморобних
вибухових пристроїв та проведення інженерної (спеціальної) розвідки
місцевості (знешкодження або знищення виявлених вибухонебезпечних
предметів та саморобних вибухових пристроїв)**

ПОГОДЖУЮ

ЗАТВЕРДЖУЮ

“ ____ ” _____ 20__ року

“ ____ ” _____ 20__ року

АКТ № _____

виконаних робіт з очищення місцевості (акваторії, об'єкта) від вибухонебезпечних предметів, саморобних вибухових пристроїв та проведення інженерної (спеціальної) розвідки місцевості (знешкодження або знищення виявлених вибухонебезпечних предметів та саморобних вибухових пристроїв)

“ ____ ” _____ 20__ року

Комісія у складі:

Голова комісії: _____
члени комісії _____

склала цей акт про те, що ____ особовим складом _____ відповідно до _____ від ____ 20__ № ____, щодо проведення робіт з очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів (саморобних вибухових пристроїв та проведення інженерної розвідки, розмінування, знешкодження та знищення виявлених вибухонебезпечних предметів).

1. Перевірено ділянку місцевості, загальною площею _____, в ході перевірки території та проведення інженерної розвідки на ділянці виявлено та знешкоджено (шляхом знищення): _____.

2. Під час виконання робіт виявлено та знешкоджено _____.

3. Знешкодження ВВП проведено з ____ год. ____ хв., до ____ год. ____ хв.

4. Вилучені ВВП (СВП) не транспортувались.

5. ВВП (СВП) знешкоджено (шляхом знищення на місці виявлення) “ ____ ” ____ 20__ р. з ____ год. ____ хв., до ____ год. ____ хв. на місцях виявлення, здійснено ____ підрив.

6. Під час проведення підривів використано:

вибухової речовини _____ кг. ;

засобів підривання _____ шт. ;

отриманих за накладною від “ ____ ” _____ 20__ року № ____.

7. Під час проведення робіт випадків підриву (загибелі) і поранень особового складу _____.

У період з ____ год. ____ хв. по ____ год. ____ хв. ____ 20__ р. група виконуючи завдання _____.

8. Для забезпечення робіт залучено: осіб _____ чол., автомобілі _____ од.

9. Витрачено: моторесурсу _____ км., пального _____ л.

10. Акт відпрацьовано у ____ примірниках.

Командир групи: _____

Старший інструктор групи: _____

Сапер – оператор групи: _____

Сапер групи: _____

Водій-сапер групи: _____

**Форма Журналу реєстрації актів виконаних робіт з
очищення місцевості (акваторії, об'єкта) від вибухонебезпечних
предметів та саморобних вибухових пристроїв (знешкодження
та (або) знищення виявлених вибухонебезпечних предметів та
саморобних вибухових пристроїв) військової частини А0000**

№ з/п	Дата проведення робіт	Прізвище, ім'я, по батькові особового складу групи	Номер та дата заявки, місце виявлення СВП/ВНП	Місце проведення робіт, кількість та тип СВП/ВНП	Примітки
1	2	3	4	5	6

Додаток 4
до підпункту 15.1.1.1.

Форма Журналу обліку випадків підривів на вибухонебезпечних предметах, саморобних вибухових пристроях військової частини А0000

№ з/п	Дата, час	Місце нещасного випадку	Загинуло		Поранено	Загальна кількість постраждалих			Примітки
			Всього	У т.ч. дітей		Всього	У т.ч. дітей	Всього	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Форма Доповіді щодо виявлених саморобних вибухових пристроїв, вибухонебезпечних предметів

1. ЗАВДАННЯ						
1А - Завдання		1В – Час і дата			1С – Тип завдання	
За завданням вищого командування		Час та дата виявлення СВП/ВНП або місця вибуху тощо			Позначення типу СВП/ВНП	
2 – Доповідь виконана		3 – Постановка завдання			4 -Підрозділ/формування, якому надається підтримка	
2А – Ім'я	Ім'я та звання	3А – Отримано від	Хто поставив задачу ?		Хто попросив про допомогу у знешкодженні СВП?	
2В – Підрозділ, позивний	Підрозділ та позивний	3В – Спосіб отримання	Усно / радіо зв'язок / голубина пошта		5 – Наземний / повітряний / морський Спосіб доставки	
6 – Особовий склад, задіяний у виконанні задачі						
Ім'я	Звання	Номер	Підрозділ/формування	Посада/обов'язки		Рекоменд. (щодо оплати)
2. ЗАГРОЗА						
7 – Тип пристрою / загрози		☐ СВП (з ТЗ)	☐ СВП(жертвою)	☐ СВП (радіокероване)	☐ СВП (з часовим механізмом)	☐ складові СВП
☐ міна (визначена)	☐ фальшивий об'єкт	☐ СВП (смертник з ТЗ)	☐ СВП(з нажимною плитою)	☐ СВП (провід управління)	☐ СВП (поштове відправлення)	☐ СВП (ініційований пострілом)
☐ ВЗВ (босприпас, що не вибухнув/міна)	☐ приманка	☐ СВП (смертником)	☐ невідомо	☐ інше – вказати все, що має відношення до події		
8 – Складові пристрою / загрози						
А. Основний заряд / босприпас						
В. Перемикачі / метод активації						
С. Джерело живлення						
D. Підривач						
E. Контейнер / збірка						
9 – Характеристика місцезнаходження загрози / схема					10 – Місцезнаходження загрози (коорд.МGRS)	
					11 – Підривна станція (коорд.МGRS)	

Продовження додатку 5

4.ЗАХОДИ ЗІ ЗНЕШКОДЖЕННЯ ВВП	
12 – Час та дата прибуття на місце події	13 – Місцезнаходження ПУ (коорд. MGRS)
14 – Детальна характеристика заходів	
А. порядок дій по прибуттю В. початкова оцінка загрози С. заходи Д. результат Е. уточнена оцінка загрози Ф. заходи Г. результати Н. уточнена оцінка загрози (за необхідності) І. кінцевий результат	
15 – Час та дата завершення завдання	16 - Поранення / пошкодження під час виконання бойових завдань
17 – Використані засоби знешкодження ВВП	18 – Примітки щодо доцільності використання інструментів/оснащення
5. ПРИМІТКИ	
19 – Примітки/оцінка групи зі знешкодження ВВП	
Схема місця події:	
6 – Примітки уповноваженого офіцера	
20 – Ім'я та звання	20 - Посада

Зіставлення структури цього ВСТ зі структурою AJP-3.15 Allied joint doctrine for countering improvised explosive devices (національний додаток)

Структурний елемент AJP-3.15	Структурний елемент цього стандарту
Глава 1 - Основи протидії саморобним вибуховим пристроям Розділ 1 – Вступ Розділ 2 – Система СВП Розділ 3 – Підходи до протидії СВП Розділ 4 – Цілі протидії СВП Розділ 5 – Способи протидії СВП Розділ 6 – Планування оперативного рівня до підходу протидії СВП Розділ 7 – Засоби протидії СВП Розділ 8 – Протидія СВП та інформаційні операції	1 Сфера застосування 5 Протидія саморобним вибуховим пристроям 6 Основи протидії саморобним вибуховим пристроям 6.1 Протидія саморобним вибуховим пристроям 6.2. Пошук та виявлення саморобних вибухових пристроїв 6.5 Планування заходів з протидії саморобним вибуховим пристроям * 8 Протидія саморобним вибуховим пристроям та інформаційна боротьба
Глава 2 – Розуміння та розвідувальні дані Розділ 1 – Вступ Розділ 2 - Розуміння Розділ 3 – Розвідувальні дані Розділ 4 – Впровадження розуміння і розвідки для протидії СПВ	9 Розвідувальні дані
Глава 3 – Ураження мереж Розділ 1 – Вступ Розділ 2 – Цілі ураження мереж Розділ 3 – Дії щодо ураження мереж Розділ 4 – Механізми реалізації ураження мереж	12 Діяльність щодо ураження мереж саморобних вибухових пристроїв
Глава 4 – Знешкодження пристрою Розділ 1 – Вступ Розділ 2 – Знешкодження пристроїв:цілі Розділ 3 – Знешкодження пристроїв:способи Розділ 4 – Знешкодження пристроїв:механізм	6.3 Знешкодження та знищення саморобних вибухових пристроїв
Глава 5 – Підготовка сил Розділ 1 – Вступ Розділ 2 – Ефективна підготовка Розділ 3 – Приймаюча нація Розділ 4 – Розвиток спроможностей протидії СВП Розділ 5 – Розвиток спроможностей Альянсу у протидії СВП	6.4 Підготовка особового складу з виявлення та знешкодження (знищення) саморобних вибухових пристроїв ** 7 Заходи з протидії саморобним вибуховим пристроям **
Додаток А	**
Додаток В	**
Терміни та скорочення	***
* Розділ вилучено, його положення розміщено в інших розділах цього стандарту.	
** Розділ вилучено, його положення неможливо застосувати відповідно до законодавства України.	
***Розділ вилучено, у зв'язку з відсутністю необхідності застосування його положень.	

Бібліографія

1. STANAG 2295 Ed: 4 – Allied joint doctrine for countering improvised explosive devices (C-IED) - AJP- 3.15 Edition 3. (Спільна доктрина НАТО щодо протидії саморобним вибуховим пристроям)

2. IMAS 04.10 – Glossary of mine action terms, definitions and abbreviations (Глосарій термінів, визначень та скорочень з питань протимінної діяльності)

Ключові слова: аналіз, вибух, вибухонебезпечний предмет, група з протидії саморобним вибуховим пристроям, дані, докази, дослідження, заряд, знешкодження вибухонебезпечного предмета, мережа саморобних вибухових пристроїв, операція, підрив, пошук, протидія саморобним вибуховим пристроям, радіоелектронна боротьба, розвідка, саморобний вибуховий пристрій, середовище, тактичний задум.
